

Kšicová, Danuše

Odpověď

Opera Slavica. 1992, vol. 2, iss. 3, pp. 58-59

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/116952>

Access Date: 22. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Odpověď

Ve Světě literatury (1992, č. 4) se nedávno objevila recenze Vladimíra Svatoňe na první literárněvědná čísla našeho časopisu, kterému nepochybně ještě chybí mnoho k dokonalosti. Pokud by šlo pouze o běžnou kritiku hodnotící jednotlivé příspěvky, jistě bychom připomínky s povděkem přijali a nepokládali bychom za nutné na recenzi polemicky reagovat. Vzhledem k tomu, že však hodnocení časopisu má vyhrocené politický podtext, domnívám se, že odpověď je nutná.

Úvodem faktickou poznámku. V žádném z propagačních letáků ani v Přání na cestu novému časopisu není uvedeno, že minime navazovat na Československou rusistiku. Ostatně o tom svědčí i zvolený název, zahrnující veškerou slavistiku. Skutečnost, že tak činíme právě v Brně, vyplývá z tradic naší univerzity i celého moravského regionu. V Brně spočívají ostatky zakladatele slavistiky Josefa Dobrovského, který na Moravě po jistou dobu působil a který se k ní hlásil i některými svými pracemi. K věhlasu meziválečné slavistiky a bohemistiky nepochybně přispěli takoví významní brněnští badatelé, jako byli profesori Arne Novák, Jiří Horák, Frank Wollman a Roman Jakobson, jenž se posléze stal zakladatelem slavistiky v USA a vášnivým propagáterem české literatury na západě. Mohli bychom jmenovat řadu dalších vědců, kteří v Brně buď studovali či působili po určitou dobu (J. Dolanský-Heidenreich, B. Havránek, K. Horálek, J. Kurz aj.). Máme tedy na co navazovat a činíme tak rádi, protože pokládáme slavistiku za jeden z profilových oborů, jimž si české země a posléze i Československo získalo mezinárodní autoritu.

Jde-li o nějakou návaznost na předchozí rusistická periodika, pak jde o návaznost čistě odbornou, nikoli ideologickou. Nevím, proč se kolega Svatoň ptá, zda chceme rozvíjet tradice let šedesátých či nikoliv, když moc dobře ví, že k oběma čelným představitelům obrodného procesu naší rusistiky, za něž právem pokládá M. Drozd a Z. Mathausera, nás po dobu normalizace poutalo hluboké osobní přátelství a sympatie, vyjadřované v případech prof. Z. Mathausera i aktivní vědeckou spoluprací. Při hodnocení minulých dvaceti let bychom totiž neměli zapomenout, že i v těchto letech byly rozdíly v chování vedení fakult i jednotlivých vedoucích kateder. A je třeba říci ke cti Brna, že na rusistických katedrách nebyl z politických důvodů propuštěn nikdo, což se o Praze říci nedá. Někteří sice patřili k tém méně rovnoprávným, všichni však měli právo publikovat a záleželo čistě na nich, jak se projevovali. I když ani nám nevyhovovala bezvýraznost tehdejší Československé rusistiky, jejíž úroveň poklesla jistě i proto, že z jejího vedení byl odstraněn právě V. Svatoň, přesto jsme zde publikovali, stejně jako ostatně i on sám. Byl to přece časopis našeho oboru a zá-

leželo tedy na nás všech, kdo jsme se nerozhodli emigrovat, aby ani v rusistice nepřevládla ta nejhorší varianta. O tom, že se to nestalo, svědčí ostatně skutečnost, že nás ochotně tisknou i zahraniční odborné časopisy.

A ještě jedna poznámka na okraj. Osobně se domnívám, že Bulgakovův *Mistr a Markétka* není jen "svižné napsaná próza publicistické polohy", jak to formuluje V. Svatoň. I když nejsem zastáncem "kosmického" aspektu při analýze literárních děl, jsem přesvědčena o tom, že Bulgakovův román má hluboký filozofický podtext, který z tohoto románu tvoří jedno z nejpozoruhodnějších děl dvacátého století. Jeho aktuálnost nebyla s odstupem času nijak oslabena, jak se často stává i s výbornou publicistikou. Jeho mnohvrstevnatá struktura dává možnost různorodých výkladů. Z komparatického hlediska by bylo například zajímavé vysledovat, nakolik postoupil v *Mistrovi a Markétce* proces transformace hoffmannovské linie v ruské literatuře, zřejmý od Pogorelského přes Gogola, Dostojevského, Merežkovského či Brjusova - abychom jmenovali alespoň ty nejznámější autory, kteří zabýdlují svá díla dábly a čarodějnicemi. Bulgakovovo novum, protikladné folklórní tradici, je nepochybně v onom základním stimulu, neboť *Markétka* se stává čarodějnicí z lásky. Možná, že právě ona schopnost viry v druhého a jeho talent, již v dnešní době tak postrádáme, činí toto dílo přitažlivé pro dnešního čtenáře.

Danuše Kšicová (Brno)